

Література:

1. Гуманітарна культура особистості – основа та мета сучасної освіти – К.: 2008. – 119 с.
2. Фромм Э. Человек для себя. Иметь или быть? Пер. с англ. А. А. Чернышевой. – Киев, 1997. – 215 с.

УДК 378.147.091.33-027.22:793.7]:32-027.21

*Ігор Миколайович Логовський, к. істор. н., доцент,
старший викладач кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін
Національного університету цивільного захисту України, м. Харків*

**ВИКОРИСТАННЯ ДІЛОВИХ ІГОР В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТОЛОГІЯ»**

Використання ділових ігор в освітньому процесі вищої школи в Україні не набуло, на наш погляд, достатнього поширення. Запозичені з практики бізнес-стратегій, ділові ігри застосовуються, як найчастіше, при вивченні основ менеджменту, банківської справи або паблік рілейшнз. Суспільно-політичні науки в процесі опанування їх здобувачами вищої освіти, в основному, лишилися осторонь використання ділових ігор. Тому пропонуємо свій досвід використання ділових ігор при проведенні семінарських занять з навчальної дисципліни «Політологія», та запрошуємо до дискусії всіх зацікавлених науково-педагогічних працівників. Використовуються дві ділові гри з умовними назвами «Створи парламентську республіку» та «Вибори Президента (передвиборчий штаб)». Доцільність використання ділових ігор в процесі викладання навчальної дисципліни «Політологія» зумовлена двома факторами: по-перше, дисципліна викладається здебільшого вчорашнім школярам, які в силу недоліків існуючої системи шкільної освіти фактично не мають уявлення про систему організації політичної влади в нашій державі, її адміністративно –

територіальний устрій та місцеве самоврядування. По-друге, політологія зазвичай викладається в нашій державі як суто теоретична дисципліна, на відміну від американського підходу, де вона розглядається як галузь практичного, прикладного знання, конкретних алгоритмів політичного управління, формування громадських навичок та свідомості. Особливо ця проблема постає при вивченні українських підручників, які написані фаховими філософами, соціологами, істориками тощо, але ви не знайдете розділів, написаних головами передвиборчих штабів, політтехнологами, лідерами політичних партій чи парламентських фракцій, колишніми президентами чи прем'єр-міністрами. Тому застосування ділових ігор у процесі викладання навчальної дисципліни «Політологія» закріплює конкретні знання щодо устрою політичної системи нашої держави, формує навички самостійного аналітичного мислення щодо існуючих недоліків політичної системи України та шляхів їх реформування. Розглянемо це на прикладі застосування в навчальному процесі ділової гри «Створи парламентську республіку». На наш погляд – саме парламентська республіка є найбільш вдалою формою реалізації представницької демократії на Європейському континенті, що отримала розвиток в провідних економічно і соціально розвинених країнах: Німеччині, Великій Британії, Італії, Іспанії, Бельгії, Нідерландах тощо. Гра проводиться після завершення навчальної теми «Держава як головний політичний інститут» й передбачає 3-4 основних гравця (умовних лідерів партій парламентської більшості та опозиції). Решта навчальної групи – умовні депутати, тобто гра відбувається у вищому законодавчому органі країни – парламенті. Проводиться обрання спікера парламенту, формування коаліції більшості, процедура обрання прем'єр-міністра, формування нового уряду, створення «тіньового уряду» парламентською опозицією, голосування за програму діяльності уряду, процедура розпуску парламенту чинним прем'єр-міністром (цю роль модератора виконує викладач), початок процедури висунування вотуму недовіри до чинного уряду, та процедура запиту на вотум довіри від цього ж уряду.

Паралельно умовна верхня палата парламенту (Сенат) обирає Президента країни (за німецькою моделлю). Також можливо обіграти процедуру висунання вотуму недовіри окремому члену уряду та дію принципу солідарної відповідальності. Треба зазначити, що «лідерів парламентських партій» краще визначити заздалегідь, бо починати краще з формальної процедури заснування політичних партій (згідно з національним законодавством України), створення партійних блоків, висунання кандидатів в депутати за партійними списками. Протягом ділової гри викладач може проконтролювати засвоєння здобувачами вищої освіти політологічних знань щодо процесу формування виконавчої влади в парламентській моделі республіки (яка застосовується і в нашій державі), а також розібрати недоліки дуального способу формування Кабінету Міністрів в Україні. Зазначимо, що при дотриманні чіткої модерації гри викладачем та розподілу часу, ця ділова гра може бути проведена протягом 35-40 хвилин, причому щонайменше 7-9 здобувачів вищої освіти, задіяні в процесі, можуть отримати оцінки, і ще лишається щонайменше 30 хвилин для проведення додаткового опитування.

Щодо проведення ділової гри «Вибери Президента», то спочатку викладач-модератор повинен обрати тип президентської республіки, в якій будуть проходити вибори голови держави, французький чи американський, і, відповідно до обраної моделі, здобувачі вищої освіти (голови передвиборчих штабів кандидатів) повинні організувати проведення виборів свого кандидата, вирішуючи проблеми висунання кандидата, фінансування виборчої кампанії, організацію членів виборчих комісій, юридичного захисту результатів виборів, тощо. Паралельно розглядається обсяг повноважень голови держави в обох моделях президентської республіки, як і головні повноваження Президента нашої держави (для порівняльної характеристики цих моделей). Правильно організована ділова гра триває 25-30 хвилин, прямо задіяти треба 4-6 здобувачів вищої освіти, решта навчальної групи поділяється на персонал виборчих штабів кандидатів за відповідними напрямками.

На наш погляд, використовувати ділові ігри можливо також при вивченні інших навчальних гуманітарних дисциплін практично-прикладного спрямування, наприклад «Основ демократії».

Література:

1. Білоус І. Ділові ігри з педагогічної етики. Київ: Шкільний світ, 2016. 144 с.
2. Коломієць В.С. Ігри в структурі професійної підготовки: Зб. наук. праць / за ред. А.Й. Капської. Київ, 1999. С.153–160.
3. Носаченко І.М. Диференційований підхід до навчання учнів за допомогою ігрових методів: Наук.-метод. зб. / відповід. ред. Н.Г. Ничкало. Київ: НДІ педагогіки, 1992. 174 с.

УДК 37.01

*Олександр Миколайович Хорошев,
к.і.н., доцент, Національний університет
цивільного захисту України, м. Харків*

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ

В умовах глобальних змін світового співтовариства виникають нові загрози та виклики національній безпеці кожної країни. Вони передбачають не тільки захист національних інтересів, але й створення необхідних умов для розвитку особистості, суспільства, держави та державних інститутів.

Процеси глобалізації мають великий вплив на функціонування різних систем суспільства, здебільшого визначаючи напрямки їх розвитку. Під вплив цих викликів (демографічних, технологічних, економічних, соціальних, політичних, екологічних) підпадає й навчальна система, що призводить до необхідності перегляду існуючих парадигм освіти, а також до виникнення низки проблем, а саме: доступність якісного навчання, соціалізація молоді та формування толерантності в суспільстві, посилення конкуренції навчальних систем, адекватність навчальних програм викликам сучасного світу тощо. При